

Liturgiske byggeklosser

Her følger en samling liturgiske byggeklosser til bruk i fastetiden 2018.

I 2017 ble det markert at det er 500 år siden reformasjonen. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon ble i den forbindelse valgt som reformasjonsmarkeringens diakonale prosjekt for to år - både 2017 og 2018. De liturgiske byggeklossene er derfor i stor grad de samme som for 2017. Norges Kristne Råd og Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke har sammen med Kirkens Nødhjelp stått for innhenting og sammenstilling av disse.

Elementene har sin opprinnelse i bl.a. India og Midtøsten, fra Den norske kirke, Metodistkirken, det økumeniske nettverket for vann (Ecumenical Water Network), det europeiske kristne miljønettverket ECEN og en klimabønn utarbeidet av Norges Kristne Råd.

Din menighet tar del i det økumeniske og globale fellesskapet av kirker gjennom å benytte disse elementene. (Dette kan gjerne nevnes som del av åpningsordene).

Forslag til synliggjøring i gudstjenesten

Vann kan få en særlig plass på/i nærheten av alteret eller et annet synlig sted i kirkerommet ved at en dyp, klar bolle fylles med vann, evt. med blå glassteiner/-biter eller små speil. Evt. forsøk å få til lysspill i vannet ved enten å benytte flytelys, spotlight eller lys bak/omkring skålen/bollen med vann. Hvis noen har tilgang på store krukker (av leire, tre el.l.) – eller gjerne noen jerrykanner eller vanntønner - kan disse stilles fram. Bruker dere PowerPoint, la bilder til fasteaksjonen stå/komme jevnlig opp på veggen gjennom gudstjenesten. En annen mulighet er å ha et bord på et synlig sted foran i kirken med tre vannglass: et tomt, et fylt med skittent vann, og et med rent, klart vann.

Døpefonten kan gjerne plasseres sentralt og fylles med vann, slik at menigheten kan dyppe fingeren i vannet og tegne seg i pannen med korsmerket - på vei til eller fra nattverd, eller til eller fra kollekt ved alteret, for de som praktiserer det.

Forkortelser:

L= Liturg/leder; ML= Medliturg; M= Menighet; A= Alle

0. Åpningsord:

L: Alt begynner med vann. Det er forutsetningen for alt liv – for oss og for alle mennesker. For millioner av fattige eller fordrevne mennesker kan trygg tilgang til rent vann forandre livet.

1. Hilsningsord (Veksellesninger til samling/åpning)

Alternativ A: Hilsningsord

L: Dette er dagen som Herren har gjort. La oss juble og glede oss på den.

A: Jeg er glad når de sier til meg: Vi vil gå til Herrens hus.

L: Her er Guds hus, her er himmelens port.

A: Hans herlige navn være lovet, hele jorden er full av hans herlighet.

- Metodistkirkens liturgiressurser

Alternativ B: Samling/hilsningsord

L: Kom, alle dere som tørster,
sier Jesus Kristus, vår Herre.

Kom, alle som kjenner seg svake,
smak på det levende vannet
som jeg vil gi.

Dypp hendene i kilden,
la vannet forfriske kropp og sjel,
drikk av det,
stol på det,
lev av det,
for denne kilden,
tørker aldri ut.
Kom, alle som tørster,
sier Jesus Kristus, vår Herre.

Ecumenical Water Network, Order of worship, Seven weeks for water 2016 oversatt av Elin Finnseth Sæverås

Alternativ C: Samlingsbønn

L: Brødre og søstre, slik mange elver møtes og sammen renner ut i havet,

er vi kommet sammen for å tilbe Gud, vår kilde til levende vann:

Gud, i ånd og sannhet vil vi tilbe deg.

La hjertene våre flyte over av lovprisning og takk,

rens oss i din nådes kilde, i din tilgivelses bad.

La oss bli forfrisket og fornyet ved Jesus Kristus,

som gjennom sin oppstandelse tilbyr oss livets vann.

- Seven Weeks of Water, Ecumenical Water Network (EWN)

2. Bekjennelser

Alternativ A: Syndsbekjennelse (kan også benyttes som dagens bønn)

L: Gud, vår Skaper, din Ånd svedde over vannet da verden ble skapt;

Gud, vår Forsoner, du kom og brakte levende vann til dem som tørster;

Gud, du Hellige Ånd, du øser ut dine gaver til ung og gammel, til kvinner og menn,
slik at vi kan bære rettferdighetens frukt:

Vi bekjenner at vår grådighet er umettelig og at vi utpiner ditt skaperverk.

Noen få av oss nyter enkel tilgang til så mye vann vi bare vil ha,

mens millioner av mennesker ikke har tilgang til rent vann eller forsvarlige sanitærforhold.

Alle: La rett velle fram som vann, og rettferd lik bekker som alltid strømmer.¹

L: Gud, du som fikk vann til å springe fram fra klippen,
du som slukket tørsten i ødemarken,
Gud, du som i Jesus ga oss levende vann,
så de som drikker av det aldri mer skal tørste,
- tilgi oss og styrk oss i vår vilje til å gjøre din vilje.

Alle: La rett velle fram som vann, og rettferd lik bekker som alltid strømmer.

L: Gud, i Jesus Kristus, du som døde mens du tørstet,
du som lytter til alle som åpner sitt hjerte,
- tilgi oss og styrk oss i vår vilje til å bli forandret.

Alle: La rett velle fram som vann, og rettferd lik bekker som alltid strømmer.

L: Gud, du Hellige Ånd, du som øser dine gaver over alle
så vi kan bære rettferdighetens frukt,
- styrk vår vilje til å handle.

Alle: La retten velle fram som vann, og rettferd lik bekker som alltid strømmer.
Amen.

- Seven Weeks of Water, Ecumenical Water Network (EWN)

Alternativ B: Bekjennelse - vann er livet (leses som veksellesning L & ML eller L & A)

L: La oss takke Gud Skaperen for vannet!

ML: Vannet er til gagn for vår kropp:
Da du skapte verden,
kalte du vannet til din tjeneste,
for at det skulle bli til fornyelse for oss,
bringe oss forfriskende drikke og rensende bad.

L: Vannet er et tegn på vår gjenreisning:
I beretningen om syndfloden varsler det
syndens drukningsdød og begynnelsen på det nye Livet.

ML: Vannet er et tegn på vår redning:
Som vann fra en klippe i ørkenen
åpenbarer du deg som vår redning fra døden.

L: Vannet er et tegn på vår frelse:
Ved Jesu dåp i Jordanelvens vann lot du
din Sønn bane vei - og kalte ham til å bli den nye Adam.

ML: Vannet er et tegn på vår frelse:
Da blod og vann strømmet fra Jesu side
mens han hang på korset, var dette et tegn på den nye pakten for folket.

¹ (*Amos 5, 24)

Alternativ C: Håpsbekjennelse

L: Vi har et håp om en ny himmel og en ny jord,

A: hvor freden bor,
hvor Guds Ånd blåser inn liv og skaper en regnbue av farger og former.

L: Vi har et håp om en ny himmel og en ny jord,

A: hvor kjærligheten bor,
hvor Kristi livgivende ånd brer seg i og mellom mennesker,
hvor lidelsen er lidet,
hvor døden er stridt
og hvor graven er tom som på oppstandelsens morgen.

L: Vi har et håp om en ny himmel og en ny jord,

A: hvor gleden bor,
hvor Guds Hellige Ånd stadig fornyer det grensesprengende fellesskap
og det ukuelige håp om et liv uten grenser. Amen.

Metodistkirkens liturgiressurser

3. Bønner, forbønner & bønnesvar

Alternativ A: Bønn/forbønn: Vannets gave til alle

Arabisk versjon av følgende bønn kan gjerne først leses av arabisktalende person, deretter på norsk.

إلهي:

أعطينا ف تح هذا الكبير الصوم موسم في لوجودك عطشنا زد الماء نعمة على ن شكريك الكون، خالق يا الله ، يا
أين نرى كي

في ل مساواة العطش أولئك باسم ل لكلام أف واهنا ف تح الإله سان خطية بسبب العدالة مياه تدفق توقف
هبات على الحصول

يسوع ربنا خلال من ذلك ن سأل الجميع مع الحياة ماء في تشارك ل الله يا ف لوبنا ف تح الإخلاق
وي سودي عيش الذي المسديح،

. آمين. الادهوي ن دهر وال أوان وكل الآن واحد، إله ال قدس، والروح معك

L / ML:

Hellige Gud, du som er skaperverkets arkitekt og Mester,
vi bringer deg vår takk for vannets gave.

Øk vår tørst etter ditt nærvær i denne fastetiden.

Åpne våre øyne, så vi kan se hvor menneskers synd hindrer rettferdighetens vann fra å flyte fritt.

Åpne vår munn, så vi kan tale deres sak, som tørster og lengter etter å kunne ta imot
sin rettmessige andel av skaperverkets gaver.

Åpne våre hjerter, så vi kan dele livets vann med alle.

Vi ber om dette i vår Herre Jesu Kristi navn, Han som lever og råder sammen med deg og Den hellige
ånd, du ene Gud, nå og for alltid. Amen.

- Biskop Munib Younan i Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og Det hellige land, i Seven Weeks for Water,
Ecumenical Water Network oversatt av Elin Finnseth Sæverås

Alternativ B: Bønn for klimarettferdighet

Mellom bønneleddene kan synges «Med alt på jord, er vi forbundet» (Syng håp 2, s. 94). Sangleddet kan erstattes med andre bønnesanger eller refreng (som f.eks. Kyrie, Taizévers, «Din vilje skje», eller andre). F= Forbeder (kan være liturg, eller forskjellige personer, ulik alder, kjønn, osv.).

A: Synger: «Med alt på jord, er vi forbundet»

F: Gode Gud, jorden og det som fyller den tilhører deg.

I ydmykhet undrer vi oss over din storhet.

Vi takker for skjønnheten i ditt skaperverk

og for alle livets gaver som du i kjærlighet gir oss.

A: Takk, vår Skaper!

F: Vi tok imot gavene, men mistet synet av Giveren.

Vi har levd som om vi eide luften, jorden, vannet, artene.

Nå truer klimakrisens mørke skyer.

Våre barn arver en såret jord

og en dyp urett roper mot oss:

De fattige som har minst skyld i klimaendringene,
lider mest.

A: Miskunne deg, Gud!

F: Jesus Kristus, du ble menneske

for å forsone oss og alt det skapte med deg

I tro tar vi imot din frelse og tilgivelse.

Du sammenfatter alt i himmel og på jord.

Når din time kommer skal alt gjenopprettes

og ditt rike favne alt det skapte.

A: Jesus Kristus, vi gir deg vår lovsang!

F: Du som overvant dødskreftene,
takk at du ikke forlater oss i vår nød.
Din kjærlighet tar ikke slutt.
Før oss tilbake til dine tanker for våre liv
Vis oss at vi hører sammen med alt det skapte
og at det er deg vi møter i våre søsken,
de som urettmessig bærer følgene
av uklok forvaltning.

A: Før oss, Herre Kristus!

F: Rettferdighetens Gud, vi ber for alle som har ansvar for å følge opp
klimaavtalen fra Paris: Led verdens ledere!
Gi syn for at den enes rett til liv henger uløselig sammen med den andres
Gi lydhørhet for fattiges og sårbares stemmer,
Gi mot til å ta de nødvendige stegene
Gi vilje til gjennombrudd for en rettferdig klimaavtale.

A: Led dem, Gud!

F: Vi ber deg særlig for norske myndigheter:
Hjelp dem å ta det ansvaret som hviler på Norge,
som har fått så mye og som kan utrette mer.

A: Led dem, Gud!

F: Du hellige Livets Ånd, vi ber deg:
Pust på oss med din skapende kjærlighet
så vi bryter opp fra likegyldigheten,
motstår avmaktsfølelsen
og gjør det vi kan for å fremme rettferdighet
sammen på din jord.

A: Hjelp oss, Gud!

Alle synger: «Med alt på jord..»- *Utarbeidet av Norges Kristne Råd til Global uke 2015*

Alternativ C: Et vannets Fadervår

Gud, vår far og vår mor,
du som alt liv strømmer fra,
Ditt navn er hellig,
for du vanner alt det skapte med liv.
Må rettferdigheten strømme over oss og omgi oss,
slik den omgir deg.
Gi oss vann nok til å leve, og hjelp oss å kjempe for dem
som er rammet av mangel på vann.
Tilgi oss vår likegyldighet, ufølsomhet og uansvarlige bruk av vann,
slik som vi tilgir hverandre.

Led oss ikke inn i fristelsen til å samle goder kun til oss selv,
eller til grådighet, gjerrighet eller til å ta makt over vannet, som er ditt.
For ditt Ord er som vann, som renser oss fra det onde.
Din rettferdighet strømmer som en evig kilde,
den avvæpner makter og myndigheter,
i fortid, nåtid og til evig tid.

Amen

- Fra Student Christian Movement India (SCMI) og Ecumenical Water Network (EWN), og
safcei.org (Sør-Afrikansk klimanettverk) oversatt av Elin Finnseth Sæverås

4. Velsignelse/sendelse

Alternativ A: Velsignelse

Må Gud, som vannet jordens overflate før han skapte Eva og Adam,
la rettferdighet regne over oss.

Må Jesus Kristus, som talte til kvinnen ved landsbybrønnen i Samaria,
fille oss med det levende vannet som veller fram og gir evig liv.

Må Den hellige ånd, som metter den som tørster med livets vannkilde,
uroe oss og utfordre oss, så vi kan bli kanaler for Guds livgivende nåde.

Amen.

Seven Weeks of Water, Ecumenical Water Network (EWN) O: Elin F. Sæverås

Alternativ B: Afrikansk velsignelse

Herren velsigne deg og gi deg sine velsignelser:

stillhet,

friskt vann,

vide horisonter,

en åpen himmel

og stjerner som lyser på din vei i nattens mørke.

Må jorden under deg

få dine føtter til å danse,

gjøre dine armer sterke,

fille dine ører med musikk

og din nese med søte lukter.

Må himmelen over deg
fylle din sjel med ømhet,
gi dine øyne lys,
så glede i ditt hjerte
og legge en ny sang i din munn.

Fra Grønn Kirkebok: «Em tua gracia», KV 2005.O: Estrid Hesselund

Alternativ C: Velsignelse til å gjøre en forskjell

Må Gud velsigne deg med vrede over urettferdighet,
undertrykkelse og utnyttelse av mennesker,
så du kan arbeide for rettferd, likhet og fred.
Må Gud velsigne deg med tårer for dem som
lider av hungersnød, sult, utstøtelse og krig,
så du kan rekke ut din hånd for å trøste dem
og vende deres smerte til glede,
Og må Gud velsigne deg med den dristige tanke
at du er med på å gjøre en forskjell i verden,
så du kan gjøre det som andre mener er umulig.

*Utdrag fra «Velsignelse til å gjøre en forskjell», fra Indonesia etter tsunamien 2004 i
Ressurshäfte med impulser fra Porto Alegre, Kirkenes Verdensråd/Norges Kristne Råd*

Utgangsbønn

L: La oss gå ut i Guds verden
med omsorgens hender,
forsoningens hjerte
og kjærlighetens sinnelag.
La oss gå i fred.
A: I Jesu Kristi navn. Amen.

Per Harling, Sveriges Kristna Råd, Grønn kirkebok, 2007. O: Estrid Hesselund.

Kilder/lenker:

- «Seven weeks for water», utarbeidet av Ecumenical Water Network, (EWN), et nettverk av kirker og organisasjoner fra ulike trossamfunn: <http://water.oikoumene.org/en>; www.safcei.org, www.ecocongregations.org;
- [Metodistkirkens liturgibank](#)- Den norske kirkes Nord-Sør-informasjons [liturgidatabase](#).